І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 99. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ТРАВНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 25, 1960 No. 99. VOL. LXVII.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ОСКАРЖУЮТЬ СТІВЕНСОНА В ДОПОМОЗІ ХРУЩОВУ

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Діркcен заявив, що колишній дворазовий демократичний кандидат на президента в 1952 і 1956 роках Адлей Е. Стівенсон заохотив совєтського прем'єра Нікиту Хрущова зірвати конференцію на вершинах в Парижі тим, що дав одному паризькому щоденнику інтерв'ю, в якому обіцяв концесії для СССР, коли вибраний буде демократичний президент ЗДА. Ця стаття-інтерв'ю була поміщена саме перед відкриттям конференції в Парижі, і вона осмілила совєтського прем'єра зірвати конференцію ще перед її офіційним початком, бо Хрущов пізніше заявляв кілька разів, що конферуватиме з американським президентом аж після виборів у ЗДА, це значить за 6 до 8 місяців. Сенатор Діркcен казав, що „Хрущов був би дурнем", коли б не намагався відкласти конференцію, прочитавши цю обіцянку Стівенсона. Інший сенатор — республіканець Г. Скотт із Пенсилвенії наводив слова демократичного кандидата на президента Джана Ф. Кеннеді, який сказав під час виборчої кампанії в Ореґоні, що це було можливо, щоб президент Айзенгавер перепросив Хрущова за випадок із літаком „У-2", який був зістрелений над совєтською територією. Пізніше сенатор Кеннеді дещо злагіднив свою заяву, кажучи, що Президент міг був висловити свій жаль з приводу літака „У-2". Сенатор Скотт сказав, що Конґрес повинен вимагати від цих двох демократичних провідних політиків, яких він назвав „перевертнями", щоб вони себе виправдали з підозри в угодівстві". Ці заяви двох республіканських сенаторів викликали бурю протесту збоку демократів. Сенатор Майк Менсфілд піднесеним голосом казав, що сенатор Скотт робить погану послугу цій країні, коли називає Стівенсона і Кеннеді „угодовцями". Республіканці, казав він, повинні зрозуміти, що розбиття конференції в Парижі не є жадним успіхом. Сенатор Стюарт Саймінґтон, який також є кандидатом на президента, сказав, що йому є прикро почути такі слова з уст сенатора Скотта. Він пропонував, щоб збільшити видатки на оборону на $3.500.000.000 внаслідок цього, що не дійшло до порозуміння в Парижі. Дуже гостро промовляв сенатор — демократ Вейн Морс із Ореґону, закликаючи демократів до боротьби проти республіканців, яких забагато є в Конґресі, і які „ведуть шкідливу для країни закордонну політику". Голова сенатської комісії закордонних справ сенатор — демократ Дж. В. Фулбрайт старався внести більше поміркованy ноту до цієї гострої дискусії. Він казав, що його дивує та гостра протиатака республіканців, коли в дійсності не було жадної атаки збоку демократів. Він казав, що чейже республіканці не робитимуть успіху з Парижу, а Сенат має право критикувати те, що робить уряд. „Але ми повинні бути дуже обережні в тому, що кажемо, щоб не втратити об'єктивности і розсудливости",— говорив сен. Фулбрайт. Комісія Закордонних Справ в Сенаті має вести переслухання в справі Парижу, і першим зізнаватиме державний секретар Крістіян А. Гертер в п'ятницю 27-го травня. Зізнаватимуть ще голова Центральної Розвідчої Аґенції Аллен В. Доллес, а можливо і секретар Білого Дому С. Гаґерті.

Перемога Кеннеді в Ореґоні запевняє йому перемогу на конвенції

Вашингтон. — В політичних колах столиці говорять про те, що велика перемога сенатора Джана Ф. Кеннеді в Ореґоні майже запевнила йому перемогу на номінаційній конвенції в Лос Анджелесі. Це вже восьма перемога массачусетського сенатора у правиборах. В Ореґоні Кеннеді дістав більше голосів, як його всі інші демократичні противники разом. Кеннеді переміг стейтового „любимця" сенатора Вейна Морса у відношенні голосів як 3 до 2, а всі інші противники Кеннеді дістали тільки по одній десятій голосів, які дістав массачусетський сенатор.

Чілійський землетрус спричинив важкі шкоди в Каліфорнії, на Гаваях і в Японії

Лос Анджелес. — Океанічні хвилі, викликані останнім землетрусом у Чіле, досягли теж північно - американських територій і спричинили важкі шкоди в Каліфорнії зокрема у пристанях Лос Анжелес, Лонґ Біч та інших. Морські хвилі спустошили прибережні влаштування якорів і затопили яких 300 суден і спустошили 30 із них. Спричинені шкоди обраховують понад 1 мільйон долярів. Водночас із цим повідомляють із Сантіяґо в Чіле, що до землетрусу прилучився ще вибух вулькану Осорно, який збільшив кількість людських жертв до 308. Внаслідок виливу вод озера Ліанквігуе згинуло понад 30 осіб з-поміж мешканців того побережжя. Хвилі землетрусу засягнули теж і і Гаваїв та Японії. Згідно із непідтвердженими ще даними, в одному із японських рибацьких сіл мало згинути 75 осіб і на Гаваях в місті Гіло було вбитих 26 осіб. У Японії спричинений землетрусом приплив моря залив 35.000 домів, знищуючи 1.900 із них вповні. На Гаванах і в Японії очікують дальших хвиль землетрусу.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** покликав до життя тричленну комісію, яка має вести переслухання в справі непорозуміння між працівниками і працедавцями Пенсилвенійської залізничої лінії, а після 30-ох днів ця комісія має запроєктувати умови, на яких можна б заключити новий контракт. Коли б не прийшло до порозуміння, то страйк на цій залізниці почався б при кінці липня ц. р.

● **Поштовий департамент** плянує знову друкувати червоні поштові марки в ціні 7 центів для летунських листів, бо урядовці, призвичаєні до червоного кольору, в летунських посилках, деколи переочують листи зі синіми марками, які тепер є призначені для летунських листів.

● **Американське Товариство для Суспільної Гігієни** повідомляє, що в багатьох районах ЗДА збільшилося число занедужань на венеричні недуги, і то навіть серед неповнолітнього населення. І так число занедужань на сифіліс зросло на 464 відсотки в стейті Вашинґтон, на 245% в Луїзіяні, 96% — в Пенсилвенії і 92% в Тексасі. Це збільшення відноситься до 9 місяців, це значить від липня 1959 до березня 1960, в порівнянні з попереднім фінансовим роком.

● **Федеральна Торговельна Комісія** обрахувала, що пересічний американець в році з'їдає 1,502 фунти харчів, а 30 років тому американці їли трохи більше, бо пересічно по 1,578 фунтів харчів. Збільшилася в тому часі консумція цитрусових овочів, а зменшилася скількість споживаних картопель. Скількість споживаного м'яса залишилася така сама.

В РОКОВИНИ СМЕРТИ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

Голова Директорії і Головний Отаман Військ УНР
Симон Петлюра
(* 10 травня 1879 — † 25 травня 1926)

„Вільні люди не можуть дозволити, щоб тирани встановляли їм норми поведінки" — Джансон

Оклагома Сити, Оклагома. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон, промовляючи на закінченні шкільного року в Оклагомському міському університеті, заявив, що „вільні люди не мусять довше дозволяти на те, щоб тирани визначили їм норми поведінки". Сенатор Джансон казав, що американці мусять затримати способи гонорового поступування, мають зберегти демократичний спосіб життя, бо що зискали б вільні люди на тому, коли б „здобули мир, а втратили при тому свої душі. Сен. Джансон заявив, що Совєти не сміють наказувати нам, „як ми маємо переговорювати для втримання миру з іншими державами". Він пропонує, щоб ЗДА збудували якнайшвидше розвідчий сателіт, який міг би „заглянути в кожний закуток землі при допомозі своїх телевізійних апаратів", і тим способом здійснив би ту програму, якої домагається від довшого часу президент Айзенгавер. На думку сен. Джансона ЗДА задовго йшли на тому мотузочку, який закидає вільному світові совєтська диктатура. Треба звільнитися від цього і вести самостійну політику, не дивлячися на те, про що говорить СССР.

Кардинал Аґаджіяніян відвідав Митрополита Богачевського

Филаделфія, Па. — Як повідомляє филаделфійська „Америка", пропрефект Священої Конґреґації для поширення віри кардинал Григорій Аґаджіяніян, прибувши до ЗДА як делеґат Папи Івана XXIII на Ювілейну Конвенцію Католицької Преси в ЗДА, яка була у Вашингтоні в днях від 10-го до 13-го травня. 20-го травня відвідав в товаристві кількох монсіньйорів вірменського обряду Митрополита Кир Константина Богачевського в будинку Митрополичої Курії у Филаделфії. Кардинал Аґаджіяніян конферував з Митрополитом Кир Константином, а після того Метрополит представив Кардиналові працівників своєї Курії. Кардинал Аґаджіяніян, відомий як Петро XV патріярх Кілікії і Вірменії, турбується мученицькою Католицькою Церквою за залізною заслоною та є приятелем українського народу.

Помер мистець Антін Романчук

В суботу 21 травня помер у Ню Йорку відомий український мистець - маляр Антін Романчук, син також мистця Тита Романчука і внук відомого західньо - українського політичного діяча Юліяна Романчука. Покійний народився у Львові в 1898 р., але перебував здебільшого у Відні, Італії і Швайцарії, де й покінчив свою середню освіту. По батькові Титові, який сам покінчив Краківську і Мюнхенську академії, покійний унаслідив любов до мистецтва. Першим його вчителем був Микола Федюк, пізніше він студіював малярство в Академії в Женеві, у славного Фердинанда Годлера, і в Давосі у бельгійського мистця Журдена, а потому у Фльоренції.

Романчук брав участь у багатьох виставках по всій Европі, де показував свої краєвиди, а передусім портрети, в яких він спеціялізувався. Він працював також у ділянці вітражу, літографії й інших графічних техніках. За свої праці отримав він кілька відзначень і нагород. Він був активним членом Об'єднання Мистців Українців в Америці і брав участь у майже всіх виставках цієї мистецької організації, де виставляв такі твори, як „Соняшники", „Човни", „Зима в Мейні" та портрети.

З ПІДГАЄЦЬ В ГАЛИЧИНІ ПРИХАЛА ДО ЗДА П-НІ СОФІЯ ГОЛІЯТ

Ню Йорк. — В минулу суботу 20-го травня ц. р. приїхала із Старого Міста, передмістя Підгаєць в Західній Україні, пані Софія Голіят. Вона прибула дорогу з Москви через Амстердам до Ню Йорку літаком, коштом $450. Візові формальності полагоджувала відома Аґенція Ковбаснюк - Шумейко в Ню Йорку, і вони тривали кругло один рік. Пані Софія Голіят, яка має тепер 65 років, не мала нікого з родини в СССР, зате її діти в ЗДА. Син цієї останньої української імігрантки до ЗДА д-р Роман С. Голіят з Окделу, Конн., в першій хвилині не дуже розпізнав свою маму, якої не бачив 18 років.

ЗДА В РАДІ БЕЗПЕКИ ВІДКИДАЮТЬ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ В АҐРЕСІЇ ТА ДОКАЗУЮТЬ СОВЄТСЬКУ ЗАГРОЗУ ДЛЯ ЛЮДСТВА. НЕВТРАЛЬНІ КРАЇНИ ЗАПРОПОНУВАЛИ КОМПРОМІСОВУ РЕЗОЛЮЦІЮ

В РАДІ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Написав Любомир О. Ортинський

Об'єднані Нації, 23 травня 1960 р. — Ще тиждень тому в палаті Об'єднаних Націй в Ню Йорку царили спокій і рутина: в одинокім діючім Комітеті для підопічних територій дудьгували члени комітету, майже не було преси і тільки загублений відвідувач до ОН заглянув час-від-часу і послухавши — відходив. Між іншими звітував австралійський представник про ситуацію в Новій Ґвінеї й відповідав на інтерпеляцію новоіменованого підсекретаря в Генеральному Секретаріяті ОН, совєтського дипломата Аркадієва, який хотів знати, коли врешті Австралія дасть незалежність ... папуасам.

Сер Клод Кореа, представник Цейлону, президент Ради Безпеки ОН

Сьогодні, в тиждень після дебати над папуасами, палата Об'єднаних Націй ґрунтовно змінила атмосферу: кордон поліції навколо палати і загострена контроля вказують вже при вступі до будівлі, що на порядку нарад є якась важлива справа. Воно дійсно так: на вимогу совєтського уряду тут скликане надзвичайне засідання Ради Безпеки для розгляненння скарги СССР в справі „нечуваної провокації з боку ЗДА, яка загрожує світовому мирові". Притоку до скарги дав збитий над Свердловським американський розвідочний літак У-2 який, як відомо, послужив вже Хрущову для зірвання Паризької конференції чотирьох голів держав. Тепер, в Об'єднаних Націях, проходить фінал цієї афери, яку, як видно, постановили Совєти використати пропаґандивно.

Ще від Суезької кризи Об'єднані Нації не переживали такої горячки, поденервування і натовпу бажаючих одержати квиток вступу як сьо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Внаслідку студентських виступів закрито в Туреччині до осени всі високі школи

Анкара. — Розпорядком уряду з 22 ц. м. закрито всі університети й інші високі школи в Туреччині на час тривання вийняткового стану, себто до 28 липня, коли-то ніби має закінчитись вийнятковий стан. Вийнятковий стан проголошено 28 квітня на час трьох місяців. Тому, що тоді буде нормальний вакаційний час, то високі школи в Туреччині не будуть відчинені раніше, як восени цього року. Це розпорядження прийшло внаслідку постійних демонстрацій і заворушень, що їх роблять турецькі студенти в своїй антиурядовій акції, з домаганням привернути прикорочені урядом Аднана Мендереса демократичні вольності в Туреччині. Останньо дуже прикрою для уряду несподіванкою була публічна демонстрація, що її вчинили вихованці турецької Військової Колеґії, себто високої військової школи. Військові кадети в Анкарі демонстрували, заявляючи свою солідарність з іншими студентами в Анкарі й Істамбулі. Водночас загострено приписи вийняткового стану в отих двох головних містах Туреччині, продовживши знову поліційну годину від 8 вечора до 5 вранці. З-під розпорядку про закриття високих шкіл вийнято тільки, як одиноку шкільну установу, Педаґоґічний інститут для вишколювання вчителів. Коло 1,000 кадетів, із своїми старшинами, перейшли головними вулицями міста, домагаючись звільнення з в'язниці старшин, що їх арештовано за поширювання відозви лідера опозиції, колишнього президента, вислуженого ґенерала Ізмета Іноні.

В Японії продовжуються протиурядові демонстрації, організовані комуністами

Токіо. — В минулий понеділок знову відбулись в Токіо протиурядові демонстрації, вістря яких звернене проти уряду Небосуке Кіші за переведення в минулий четвер в парляменті ратифікації японсько-американського союзового договру. Коло тисячі японських студентів обкидувало поліцію камінням та вступали з поліціянтами в рукопашні бійки, при чому 88 поліціянтів було ранених, з того 18 важко. Було потурбованих коло 40 студентів. Ця сутичка тривала близько години, поки великим відділам поліції вдалося розпорошити студентів і привернути вуличний спокій. Демонстранти, інспіровані комуністами і їх поплентачами, настоюють на тому, щоб уряд Небосуке Кіші зголосив димісію. Цей останній відмовляється зробити це та хоче перевести ратифікацію договору з Америкою ще через вищу палату парляменту. Маючи там майже дві треті більшости, уряд напевно зможе зробити це.

В Ізраїлі арештовано одного з головних винуватців масакри жидів

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Давид Ґуріон заявив в минулий понеділок 23 ц. м. в парляменті, що на території Ізраїлю знаходиться у в'язниці Адольф Айхман, полковник гітлерівських С. С., шеф жидівського Відділу в Ґестапо, один із тих, які були безпосередньо винуваті за вбивство коло 6 мільйонів жидів за володіння Гітлера. Де саме і в яких обставинах арештовано Айхмана та чи в цьому Ізраїлеві допомогла якась інша держава — урядові ізраїльські кола зберігають мовчанку. Бен Ґуріон заявив тільки, що Айхмана будуть судити. Ця його заява викликала сенсацію серед жидів. Айхман був з кінцем війни в Чехословаччині і там зник.

Об'єднані Нації. — Найменше 360 совєтських шпигунів було засуджених в різних країнах вільного світу від кінця останньої війни, а це число становить тільки малий відсоток комуністичних шпигунів, безперервно зайнятих шпигунським ділом по всьому світу — ствердив американський амбасадор при Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж в минулий понеділок 23 травня ц.р. в першому дні нарад Ради Безпеки ОН над скаргою Совєтського Союзу проти З'єдинених Держав з приводу нібито американської аґресії, переведеної літаком U-2 1 травня ц.р., „внаслідку чого настала небезпека для світового миру". У вщерть переповненій залі Ради Безпеки Генрі Кебот Ладж заявив на самому початку засідання, що ЗДА будуть голосувати за поставлення на денний порядок Ради Безпеки совєтського внеску згідно з своїм давнім принципом — вислухання всякої скарги будь-котрої держави. Кебот Ладж висловив надію, що Совєти вірно передадуть своїм громадянам хід нарад Ради Безпеки. Президент Ради Безпеки сер Клод Кореа з Цейльону закликав до переведення нарад у спокійному й безпристрасному тоні. Більшу частину своєї промови названий цейльонський дипломат присвятив не совєтській скарзі, а висловлюванню жалю з приводу розбиття Паризької конференції. Після того Андрей Ґромико у близько півторигодинній промові повторив відомі закиди, що ними вже списувався Хрущов в Парижі — про „провокаційні" й „аґресивні" дії американців, що їх вони допускаються своїми летунськими місіями над територією Совєтського Союзу. Ґромико закидав дволичність американській політиці, яка в той час, коли Айзенгавер приймав Хрущова в Кемп Дейвіда проводила плянову акцію розвідчо-летунських пенетрацій на територію СССР, та запитував, як Америка поводилась би, як би вона переловлювала совєтські розвідчі літаки над Шикаґо, Дітройтом і Сан Франсіско. Хрущов — казав Ґромико — мав „всі підстави" не приїхати взагалі до Парижу на конференцію „на вершинах", але він ще раз „доказав свою миролюбність" — приїхавши туди і пред'явивши на першому засіданні Паризької конференції вимогу, щоб през. Айзенгавер перепросив Совєтський Союз. Ґромико знову повторив обурену заяву Хрущова, що СССР не хоче мати діла з черговими американськими урядами, які змінювали б свою політику, тільки з американською державою, і тому СССР не може брати під увагу заяви Айзенгавера, ніби Америка припинила розвідчі летунські місії до кінця каденції теперішнього уряду.

Наприкінці Ґромико зголосив резолюцію такого змісту: „Передискутувавши проблему про аґресивні дії американського летунства проти Совєтського Союзу, які створюють небезпеку для світового миру, — взявши під увагу, що порушування суверенности інших держав є незгідне з принципами і цілями чартеру Об'єднаних Націй, — ствердивши, що такі дії створюють небезпеку для загального миру, — Рада Безпеки засуджує налети літаків З'єдинених Держав на інші країни та вважає їх аґресивними діями, і закликає уряд З'єдинених Держав прийняти заходи, щоб припинити такі дії та перешкодити їх відновленню".

У відповідь Ґромикові американський амбасадор Генрі Кебот Ладж, який весь час спокійно прислухувався, виголосив тільки коротку, 20-хвилинну промову, в якій ствердив, що ніякого акту американської аґресії проти СССР взагалі не було. Він зацитував слова през. Айзенгавера з Паризької конференції, коли-то Президент звернув увагу, що єдиною ціллю таких американських летунських місій було збирати інформації, які помогли б захоронитись проти совєтської несподіваної атаки, та що, зрештою, ті розвідчі лети більше не будуть відбуватись. Хоч до цього часу Об'єднані Нації не зуміли скласти дефініції, що таке аґресія, проте здоровий глузд диктує (казав Г. К. Ладж), що одноособовий, невійськовий, неузброєний, одномоторовий літак не може переводити аґресії проти Совєтського Союзу. Після того американський амбасадор вказував на шпигунську діяльність, якою систематично займається Москва. Він вказав на зовсім недавнє перехоплення совєтського човна недалеко берегів ЗДА на водах, де американська військова фльота переводила маневри. Потім він вичислив совєтських шпигунів, які займали високі ступні в совєтських збройних силах. Совєти — казав Ладж — відомі з своїх експансіоністичних тенденцій, озброєні до зубів, які всупереч чартерові ОН раз-у-раз вживають сили, або погроз вжити силу. „Коли такий уряд цупко тримається секретности, то фактично він настоює на збереженні своєї здібности перевести несподівану атаку проти людства". Ладж вказав на цинічну суперечність між твердженнями Ґромика та аґресією, що її комуністи перевели в Кореї і брутальністю, з якою здавлено повстання на Мадярщині. Наприкінці своєї промови Ладж заявив знову готовість переговорювати про міжнародне розброєння, припинення атомових вибухів та розв'язування всіх інших міжнародних проблем шляхом мирних переговорів.

Після того засідання Ради Безпеки перервано до вівтірка пополудні. Чотири членські держави Ради Безпеки зголосили власну резолюцію з закликом до великодержав „в можливо найскоршому часі" знову зійтись на конференцію, головно задля переговорювання над двома справами — міжнародного розброєння і припинення атомових пробних вибухів.

У СВІТІ

● **В англійській** публічній опінії під впливом виступу Хрущова в Парижі зазначився відворот від совєтофільської пацифістичної дурійки. Робітнича спілка поштових робітників відкинула 1,773 голосами проти 717 внесок за скасування в Англії атомової зброї без уваги на інші держави, чи вони зроблять таке саме, чи ні. Водночас англійське міністерство закордонних справ розіслало обіжник до всіх своїх закордонних дипломатичних станиць з виразним ствердженням, що вину за розбиття Паризької конференції несе виключно Нікіта Хрущов.

● Совєти застереглися проти того, щоб американська амбасада в Москві спровадила з Західньої Німеччини літаком 12-членну джезову оркестру на прийняття, що його амбасада уладжувала на щорічний традиційний День Збройних Сил в минулу п'ятницю. Тому та оркестра не приїхала, а амбасада задовольнилась платівками, граними на апараті „гай фіделиті". Амбасада ЗДА в Москві дістала коло 6,000 листів і 800 депеш від інспірованих російських комуністів з протестами проти акції літака „У-2".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Перемога Переможеного

Суха хроніка історичних подій і фактів, зв'язаних з життям, діяльністю і трагічною смертю 34 роки тому Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки Симона Петлюри могла б свідчити про його поразку. Однак, аналіза цих подій і їх наслідків, включно із смертю від кулі ворожого агента на вулиці чужої столиці, переконують, що цей великий Переможений здобув найбільшу перемогу, яку тільки може осягнути людина — перемогу ідеї, для якої жив і трудився, за яку поклав свою голову, подібно як і творець та організатор українського націоналістичного руху, сл. п. полк. Євген Коновалець, 12 років пізніше. Симон Петлюра став символом української державности і боротьби за неї, яка не тільки не припинилась із руїною та окупацією Української Держави, зі смертю її творця, але навпаки, породжує щораз нових борців. Державницької ідеї Симона Петлюри не поважився заперечити навіть ворог, що переконавшись у безвиглядності боротьби з нею, залишив бодай на папері державні форми України і намагається покривати ними дійсний окупаційний стан держави.

Новим доказом перемоги Петлюри були події, що відбулися в Канаді саме напередодні 34-их роковин його смерти. Вони відомі з попередніх коротких інформацій. Канадійська Радіова Корпорація Сі-Бі-Сі придбала і почала показувати з своєї французької телевізійної стації в Монтреалі відомий, зневславлюючий світлу пам'ять Симона Петлюру фільм про судовий процес проти його вбивника, большевицького агента Шварцбарта. Це викликало такий спонтанний і рішучий протест у першу чергу місцевої української громади, а далі й українців по всій Канаді, включно з Головним Урядом УНСоюзу, який саме в тому часі відбував свої річні наради в Торонті, що Сі-Бі-Сі припинило на половині висвітлювати той тенденційний, незгідний з історичними фактами фільм і дало українцям півгодини часу на висловлення їхніх аргументів. Переважаюча більшість канадійських часописів і радіовисилень стали недвозначно по боці українців і в своїх статтях та коментарях висловлюють їм найвищі признання за їхню постанову, підносячи при цьому історичні заслуги Симона Петлюри в боротьбі проти ворога України, що став ворогом усього людства. Ця остання подія в Канаді була черговим безсумнівним доказом перемоги Симона Петлюри, славну пам'ять якого вшановуємо сьогодні, в 34-ті роковини його трагічної смерти.

Наш міст на ріці св. Лаврентія

Більші й менші ріки, що відділюють етнографічні території поодиноких народів, от хоч би річка Сян між Україною і Польщею, стали своєрідними символами відрубности тих народів і символами багатьох непорозумінь та конфліктів. Інакша справа з рікою св. Лаврентія, що на відносно невеликому просторі між озером Онтеріо і затокою св. Лаврентія становить кордон між З'єдиненими Державами і Канадою. Не вона бо, а тільки мости на ній стали проречистим символом відносин між цими двома найприязнішими з приязних сусідами. Жадної в світі кордонної річки не можна перейти з такою легкістю, в атмосфері такої доброзичливости, як саме ріку св. Лаврентія.

На тій річці в останніх днях завершено будову ще одного символічного, цим разом нашого, українського мосту. Цим завершенням треба вважати останні річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, що відбулися в Торонті минулого тижня. Так вони були й подумані, маючи своїм головним завданням підкреслити виразний американсько-канадійський характер цієї найбільшої у вільному світі української організації. Цей поміст з'єднує формально і фактично дві найбільші і найвпливовіші українські спільноти — українців Америки і українців Канади — в одну ідейно, організаційно і економічно могутню спільноту, вартости і значення якої не можна переоцінити.

Два наявні докази тієї вартости і значення мали місце під час згаданих нарад. Як тільки наспіли тривожні вісті з Парижу про нові погрози і шантаж совєтського диктатора супроти Америки і її союзників, учасники цих нарад Головного Уряду УНС вислали негайно телеграму до президента Айзенгавера в Парижі з піддержкою його становища і телеграму до прем'єра Діфенбейкера в Оттаві з подякою за його солідарність з Америкою в тій кризі. Чергового дня Головному Урядові УНС зреферовано справу протестаційної акції канадійських українців проти показу історично невірного і образливого для українців фільму про процес большевицького агента Шварцбарта, вбивника сл. п. Симона Петлюри. І знову УНС, в імені всіх своїх 79,000 членів в Америці і Канаді вислав на відповідні адреси протестаційні телеграми, на які наступного дня прийшла відповідь: показ фільму припинено і українці дістануть сатисфакцію.

Це — тільки два найбільш актуальні приклади, які можна було б доповнити безлічно інших, включно з рядом рішень, що їх винесено під час і в результаті нарад. Союзовий міст на ріці св. Лаврентія збудовано і покладено тверді основи, щоб він далі кріпшав у найкращому інтересі обидвох країн, єдиної в них великої української спільноти і всього українського народу.

Два підходи

Сталася прикра річ: слідом за відомим публіцистом Волтером Ліпманом, який своїми коментарями віддавна подобається Хрущову, також колишній двократний кандидат Демократичної партії на президента, Адлей Стівенсон, гостро виступив проти уряду ЗДА за його ніби помилки, які, мовляв, дозволили Хрущову розбити Паризьку конференцію. Із Стівенсоном негайно солідаризувалась Елінор Рузвелт, а зараз потім уся так звана Дорадча Рада Демократичної партії — проголосила ширoку заяву з гострим випадом проти закордонної політики уряду в нав'язанні до Паризької конференції. Незалежно від тієї заяви, тридцять конґресменів - демократів зголосили меморандум, в якому домагаються від уряду відповіді на вісім запитів з ділянки закордонної політики, — теж у зв'язку з зістреленням літака „У-2" та зривом Паризької конференції. Таким чином справа закордонної політики може стати предметом найбільш запальної передвиборчої міжпартійної полеміки.

Правда, всі ці демократичні критики застерігаються, що вони вбачають в Нікіті Хрущові головного винуватця розбиття Паризької конференції. Однак, вони твердять, що уряд Д. Д. Айзенгавера допоміг Хрущову в його політиці проти Заходу, і промовчують очевидну правду, що коли б не було інциденту з літаком „У-2", то Хрущов знайшов би собі іншу нагоду, щоб зірвати Паризьку конференцію і заатакувати Америку. Хоч у демократичній системі Америки ніхто не може нікому заперечити права критикувати політику уряду, і хоч у політиці кожного уряду кожної держави в кожному часі можна знайти місця для критики, проте закидати саме тепер урядові Айзенгавера „масу помилок" і говорити про „банкрутство" цієї політики, це значить лити воду на млин большевицької пропаґанди.

Розуміє це й частина самої Демократичної партії. Лідери демократичної більшости в Сенаті і Палаті репрезентантів — сен. Линдон Джансон і конґресмен Сем Рейборн — не солідаризуються з тактикою Трумана-Стівенсона-Кеннеді. Джансон одверто заявив, що тепер не пора для таких протиурядових атак. Таке його становище — державницьке. А становище Стівенсона і двох демократичних кандидатів у теперішній передвиборчій кампанії — партійницьке і персонально-виборче. Нікіта Хрущов і совєтський імперіялізм є ворогами не тільки Айзенгавера чи будь-кого іншого з-посеред 180 мільйонів мешканців ЗДА, але ворогами цілої Америки, держави і нації.

Валентин Сім'янцев

СИМОН ПЕТЛЮРА

(У 34-ті роковини трагічної смерти)

Характер людини творять прикмети, успадковані від предків і набуті за життя в родині, в школі, в праці і в усьому тому, що творить наші будні й свята.

Наведені нижче факти з життя Симона Васильовича Петлюри так ніби наперед готували його до чогось небуденного, до того, що сталося пізніше.

Народився Симон Петлюра в небагатій родині, в середовищі, з якого вийшла й виходить воююча Україна, — ота маса, якою йому прийшлося керувати. Отже, був він плоть від плоті і кров від крови син свого народу, і через те йому народ, а народові його так легко було розуміти.

Учився С. В. Петлюра спочатку в духовній школі, а потім в духовній семінарії, що підготовляли до священного стану. Це не випадково батьки Симона Васильовича віддали його до школи, звідки виходили священики: за твердженням близького родича, в його родині були і ченці, і священики.

Що могла дати й давала наука в духовній школі? — Прищеплювала поняття вищого порядку — обов'язки душпастиря: бо він дає Святі Дари, він сповідає і розгрішує. Це не могло не відбиватися на психіці Петлюри. Вивчення Святого Письма і Біблії що на них виховувалися та виховуються народи, що на них будують свої моральні засади, мусіло дати Петлюрі розуміння основ творення і розпаду народів і держав у минулому, сучасному й будучому, і то — в найширшому мірилі.

Уже в шкільні роки Симон Петлюра виявляє організаційний хист, бере участь у політичному житті семінаристів і організує таємний український гурток. У зв'язку з цим з останньої кляси семінарії С. Петлюру звільняють, як тоді казали, „з вовчим білетом", тобто без права вчитися в будь-якій школі на терені Російської імперії. Сталося це 1901 р., на 22-му році його життя. Подія на ті часи — трагічна. Але чи ця подія на Симона Васильовича вплинула від'ємно? Ні! Це було його перше бойове хрещення; це вперше життя категорично зажадало від нього стати туди чи сюди: на стежку обивателя — піти по лінії найменшого опору, чи на шлях тяжкий, невідомий, непевний, безумовно твердий, тернистий.

Напевно не обійшлося тут без вагання. Та, згадуючи слова Христа: „Покинь батька свого і матір свою...", він не відступився від своєї віри, не пішов на компроміс з власним сумлінням. І на запит ректора семінарії, чи хоче покаятися і чи пообіцяє надалі виправити свою поведінку, хоч би з огляду на бідних, старих батьків, він відповів: „Ідеї дорожчі за родинні відносини". Спокуса була велика, а перемога дорога...

Дальший шлях у головних етапах накреслюється так:

Доля веде С. В. Петлюру на Кубань, де знайомиться він з проф. Щербиною і працює під його керівництвом над архівом Великого Війська Кубанського. Ця праця захопила Симона Петлюру, і там, над аркушами пожовклого паперу, свідками минулої слави і великої кривди, заподіяної Україні, виковується й гартується його серце. Людина росте. Душа тремтить і рветься до чину. Участь в українських політичних партіях привчає Петлюру до керівництва, а разом із тим відкриває йому очі на забріханість товаришів з російської частини соціял-демократичної партії. Пізнається ворог. Є можливість вивчати і пізнати марксизм не тільки ззовні, але й знутра.

У той же час працює С. В. Петлюра як редактор, відвідує Галичину, живе якийсь час в Петербурзі, а потім переїздить до Москви. Все це давало йому можливість пізнавати ближче майбутніх співробітників, належно оцінювати ситуацію, творити перспективи на майбутнє і стати, хоч ще не визнаною, але не новою людиною на нашому політичному Олімпі. Одна тільки журналістична праця — дописування до існуючої тоді преси — має такий реєстр: „Літературно-Науковий Вістник", „Вістник Козачих Військ", Записки Наук. Т-ва ім. Тараса Шевченка", „Вільна Україна", „Слово", „Рада", „Україна", і редаґування журналу „Украинская Жизнь", що видавався російською мовою для ознайомлення росіян з українською культурою.

Отак доля керувала життям і готувала нового месника за великі кривди народу, все більше і більше озброюючи його, вивінуовуючи всім потрібним.

Були люди, що вже тоді вбачали в Петлюрі того, чим він став пізніше. Цікаві твердження, що вийшли хоч і від приятеля України, а все ж таки не від українця. Академік Корш сказав про С. В. Петлюру: „Він з породи вождів, людина з того тіста, що колись у старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями".

Вибухла революція. Історія покликала народи Російської імперії складати іспит. До такого іспиту стала Україна. „В огні її, окрадену, збудили", як пророкував Т. Шевченко. Революція шукає людей чину. Українська революція знайшла таку людину: нею став Симон Петлюра.

Симон Васильович почав свою революційну дорогу там, де було найбільше небезпечно: у війську з рушницею в руках. Як це достойно людини мірила Симона Петлюри...

Потім відповідальні пости на драбині державного будівництва аж до найвищого: Голови Держави і Головного Отамана.

Чому ж, власне, він, а не хтось інший?

Як зазначають українські історики, до послуг молодої Української Держави стало понад 200 генералів і полковників генерального штабу. Жив і діяв шляхетний Міхновський, що перший на наших теренах виголосив постулят Самостійної і Соборної України. Зайняв найвищий пост всіми побажаний „батько народу", проф. Грушевський. Говорив і метушився Винниченко, ім'я якого в певний час ставилося попереду Петлюри. Не сторонь стояв послідовний і впертий Е. Чикаленко. Всі вони були синами Батьківщини, всі вони любили її і вірили в неї, але кожен посвоєму і вірив і любив. Симон же Петлюра ніс любов всеохоплюючу, побудовану на найтвердшій вірі. „А віра є доказ того, чого не бачимо, підстава того, чого сподіваємося", — говорить Апостол Павло.

І ця віра давала Петлюрі бачити те, чого не бачили інші, і була підставою сподіватися в ситуації, в якій для інших була безнадійність. Безнадійність... Недарма ж назвали те місце „Трикутником смерти". Із мертвих воскресив Українську Армію С. Петлюра і ще на рік продовжив боротьбу за державність України. Наслідки боротьби того року, хоч і оцінюють сьогодні, але мабуть, ще довго будуть відкривати в ній все нові й нові додатні моменти.

Симон Петлюра очолив добу, створив епоху, поклав печать на наступні покоління і може сказати до народу свого словами Франкового Мойсея: „І підеш ти в мандрівку століть з мого духа печаттю".

Симон Петлюра, великий син своєї Батьківщини, був покликаний Святим Провидінням скласти великий іспит, принести найбільшу жертву: „покласти душу свою за други своя". Сталося, бо „Ідеї дорожчі за родинні відносини".

КРОВ У КАЗАХСТАНІ

У квітні 1912 року — сорок вісім років тому — в далекій сибірській тайзі, над рікою Леною царський уряд доконав один з найбільш кривавих своїх злочинів. Там, на „золотих приісках" — в районі, де добувають золото — царські жандарми розстріляли похід робітників, що прямував до прокурора із скаргою на незаконні дії місцевої влади. Під кулями жандармів упало вбитих 270 людей. Робітники вимагали збільшення мізерної платні, поліпшення нестерпних мешканевих умовин, організації кращого харчування. Після того, на знак протесту, всі ті, що залишилися в живих, масово покинули „приіски".

Ця кривава драма, що ввійшла в історію Росії під назвою „Ленський розстріл", схвилювала тоді цілу країну. Однак, у відповідь на інтерпеляцію одного з членів Державної Думи і, царський міністер внутрішніх справ Макаров заявив: „Так було і так буде!". Газети опублікували цю заяву міністра — і по містах спонтанно відбулися масові вуличні демонстрації. Застрайкували робітники, залізничники, шахтарі. „Ленський розстріл, — писав тоді Ленін у Швайцарії, — став приводом до переходу революційного настрою мас у революційний вибух мас".

Від часу тієї трагедії минуло майже п'ятдесят років на місце поваленого революцією царату прийшов ленінський большевизм. Його понад сороклітня історія — це довгий список злочинів супроти людини і народів. Це — війни і окупації сусідніх країн, це — напружений стан в усьому світі. Але яку ж страшну подібність із тою призабутою подією в сибірській тайзі становить своєю ґенезою і перебігом зовсім недавня подія в казахстанській пустині!

Чи не приглушені відгомонами шумливої підготови до Паризької конференції „на вершинах" та іншими міжнародними атракціями, майже зовсім не зареаґували наші суспільно-політичні і громадські організації на криваво здушене большевиками в кінці минулого року повстання в Казахстані. Від початку квітня, коли вістка про цю масакру дійшла на Захід, хіба кілька заміток та статтей появилося на цю тему в українській еміграційній пресі, та й то чи не в кожній з них говорилося про „бунт комсомольців". А проте, відомо з певних джерел, що з 25 тисяч робітників, які працювали в районі тих подій, переважаюча більшість це були хлопці, привезені з України та Білоруси, і що комсомольців було серед них лише 8 тисяч. І так, новий „Ленський розстріл", доконаний у 1959 році, проминув для української еміґрації майже безслідно — і понад сотню вбитих та півтори тисячі поранених безіменних повстанців перейшли в неписану історію...

Про подробиці кривавої розправи червоних жандармів над молоддю, що будувала в Казахстані, біля міста Темір-Тау, металюрґійний завод довідались перші кореспонденти швайцарських газет „Нойє Цюріхер Цайтунґ" і „Ґазет де Льозан" від репатрійованих з СССР еспанців, греків і німців. Дещо розповіли також совєтські туристи, які мандрують тепер по країнах Західньої Европи.

Причини невдоволення і нарікання робітників були ті самі, що й за царя на „золотих приісках": нелюдські мешканеві умовини (примітивні землянки, шатра, дощані бараки), постійний брак харчів, відсутність найконечніших товарів у крамницях і — мізерна платня. До того ж українців та білорусів кривджено: за ту саму працю їм платили менше, як упривілейованим болгарам і мадярам, що приїхали до Казахстану будувати комунізм.

Основною прикметою цього повстання було те, що вибухло воно не серед політ. в'язнів, як в 1954 році за Уралом, не в концентраційних таборах, а на оспіваній совєтськими поетами „соціялістичній новобудові", серед „вільних" совєтських громадян, що нібито добровільно прибули на працю, серед робітників — гегемону пролетарської революції, як називав робітництво Ленін.

Почалося воно в суботу 3-го жовтня. Група молоді, на знак протесту проти адміністрації їдальні, яка годувала їх „собачою їжею", підпалила ту їдальню і вирушила на базар, за півтора кілометра від робітничого селища. Там голодні люди розторощили ятки та кіоски і почали ділити між собою харчові продукти. Міліцію, яка появилася на базарі, щоб „втихомирити хуліганів" — освистали і закидали камінням. Довідавшись про це, з робітничого селища наспіло ще з півтори тисячі робітників, і тут, на базарній площі, відбувся перший у житті тих молодих людей мітинґ, на якому кожному вільно було висловити свою думку. Очевидці розповідають що після того бурхливого мітинґу повішено біля входу до управління міліції його начальника, а заступника начальника і ще декого з міліціонерів жорстоко побито.

Наступного ранку, в неділю, робітники розгромили торговельну базу і всі знай-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ОКРУШКІВ ТИЖНЯ

ТАКІ ЧАСИ...

Гаврило Іванюк має дивну вдачу. Хоч у нього сімдесятка вже за плечима, на пенсію не збирається йти. — Даровизни не потребую, поки ноги носять, зароблю на хліб насущий для себе і моєї старої! — бурмотить сердито, коли хтось відважується пригадати його поважний вік.

Кожного ранку о шостій годині він бере свою бляшану скриньку з перекускою і прямує до фабрики. Властиво, у нього ще багато вільного часу, бо працю починає аж у восьмій, але він мусить перед тим вступити до церкви, щоб бодай відмовити „Помилуй мя, Боже".

Для Гаврила церква завжди була невід'ємною частиною життя. Молодим помагав дякові запівати тропарі й кондаки, а потім отець парох іменував його старшим братом, і ту функцію він сповняв чесно й солідно аж до виїзду на чужину. Він і тепер так радо досипав би до кадильниці пахучого ялівцю, але старий уже, зрештою, молодші роблять це діло краще за нього.

Часом у неділю після Служби Божої зустрічаю Гаврила в дорозі до хати і пропоную підвезти. Він нерадо приймає запрошення, але „задля старої" робить мені приємність і сідає до авта. З початку кілька хвилин вовтузиться із задушливим кашлем, а потім старанно пригладить стрипіхаті вуси і починає розмову:

— Сьогодні знову замовив молебень за здоров'я нашого страдальника митрополита Йосифа. Бог знає, як довго він ще потягне в тих сибірських снігах. Серце болить, коли читаєш що тут і там іменовано кардинала, а про нього й не згадують.

Гаврило знову приборкав свій кашель і продовжує далі:

— Ну, скажіть бо, паночку, як тут порядній людині зрозуміти оті дивогляди, що трапляються на кожному кроці. Коли йде за злочинця, який грабував людей і насилував жінок, то протестує цілий світ, а деякі навіть товчуть шиби в американських амбасадах, як у нас за часів кацапщини. Але за тих нещасних, що караються на пісках Казахстану та в снігах Воркути, і пес не гавкне. Мій бос на фабриці просто сказав: —Якщо їм зле, то хай зроблять революцію і виберуть собі іншого президента. Це не наш бизнес мішатися в чужі справи!..

— Так собі не раз думаю, — продовжує Гаврило. — ми, рахувати, великий нарід, маємо свою історію і територію, це признають навіть сенатори і конґресмени на наших бенкетах. Але там, де потрібно, ніхто за нас не заступиться, бо це, кажуть, делікатна проблема і тепер не можна її порушувати. Тому я вже нікому не вірю, тільки нашим братам, розсіяним по всьому большевицькому царству. Дякуймо Богу, що дав нам таких неустрашимих страдників, як митрополит Йосиф, бо вони додають нам віри і надії на кращі часи.

Гаврило вже забув за докучливий кашель і навіть не спішиться до своєї хати, що перед нею ми пристанули. Його широка, мозолиста рука кріпко держить рам'я старої жінки, нерозлучної подруги. Гаврило потонув у своїх думках, а може полинув на їх крилах до дерев'яної косівської церковці помолитись за українських страдників. Мені жаль цього шляхетного, старого гуцула, який цілою душею болів за тими, що їх світ забув, зіґнорував...

О. Білик

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Сіті і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

С. Риндик

ВІДЛІТАЛИ ЖУРАВЛІ

(Оповідання А. З.)

(6)

Коли б воскресла баба Палажка, а за нею баба Параска, і почули ці нові норми, то повиривали б одна одній коси. А скільки би то було розмовоньки?! Гай-гай! Цієї деклінації і я буду держатися, керуючись засадою, що революційні здобутки, навіть дурні, треба шанувати.

Між іншим цьому Попівові вдалося було винайти нову, дуже економну їжу. Коли УМСА довідалась, що ми в Тарнові голодуємо, то почала засобляти нас квасолею. На жаль та квасоля була немилосердно тверда. Можна було думати, що такою квасолею бідні індіяни Дикого Заходу стріляли бізонів. Щоб цю твердоту якось їсти, Попів варив її два дні в соді, а потім, не відціджуючи, держав кілька днів прохолоду. Від цієї операції квасоля кінець- кінцем розбухала, заповнювала цілий горщик і верхні квасолини вискакували надвір. Ці квасолини Попів збирав у кишеню і потім цілий день кидав одну по одній у рот, наче карамельку. На другий день горщик був знову повнісінький, і Попів знову набирав собі повну кишеню і годувався. Так тривало може якийсь тиждень. А потім наступала раптова зміна: квасоля в горщику ні з того, ні з цього падала на саме дно і там із ближче незнаних причин оберталася в порожні шабатурки, що плавали в якімсь слизі, а середина горщика до самих крис покривалася зеленим мохом. Пізніше якісь учені навчилися робити з такого матеріялу пеніциліну.

Попів не давав мені спокою із штиблетами. Продай та продай.

Аж одного разу я втратив терпець і злісно запитав його, чому він так уперто говорить по-московському.

— Я громадянин Української Народної Республіки, — відповів мені.

— Тому власне мали б говорити по-українському.

— Помиляєтесь. В конституції нашої республіки є закон про свободу слова. На підставі цього закону я маю право говорити не тільки по-русскому, але й по-циганському і по якому хочу. А кожний, що хотів би мені заборонити, був би нельояльним громадянином нашої республіки.

Проти цієї правди я нічого не міг сказати.

— А що я законний громадянин Української Народної Республіки, то про це свідчить оцей документ, — і він витягнув із нагрудної кишені книжечку, а з неї закордонний пашпорт із тризубом і подав мені.

— Думаю, що ваш пашпорт нічим не ліпший.

— Але я такого документу не маю і навіть ніколи не думав, що його треба мати. Де ви його взяли?

— Ви при умі? Та який же ви після цього громадянин коли не маєте пашпорту цієї держави? Триста років чекали на цю державу, а коли вона настала, не вважаєте навіть за потрібне мати її пашпорт. Та після цього я вас не вважаю за українця, а кожний поляк і взагалі кожний чужинець може вас заарештувати, як безпашпортового блудягу. Ви це знаєте? Ви це розумієте, нещасний чоловіче?

Ця новина перелякала мене, і я ще того самого дня побіг до міністерства закордонних справ, щоб видали мені закордонний пашпорт. Але там сказали, що пашпорти видає міністерство внутрішніх справ.

— Я не потребую внутрішнього пашпорту, я хочу мати закордонний, — кажу їм на розум.

— Отам і дістанете закордонний, — відказали мені.

Не розуміючи розподілу функцій і не маючи часу сперечатися, я побіг до міністерства внутрішніх справ. Там мене скерували до пана директора пашпортового департаменту. Він вислухав мене, потім узяв якусь теку з паперами, довго її перелистовував і нарешті сказав, що такого діла в нього нема.

— А як давно ви подали прохання? — спитав мене.

— Я не подавав ніякого прохання.

— То чого ж ви тоді ходите сюди і відбираєте нам дорогий час?!

Не знаєте, що насамперед треба подати прохання, оплачене гербовим збором у 25 карбованців?

— Я цього не знав. А чи не можна усно зголосити своє прохання?

Директор незрозуміло видивився на мене.

— Дивні діла Твої, Господи! Ще такого не чув, відколи живу на світі. Та ж ми маємо відкрити ваше діло, а для цього мусить бути якась матеріяльна основа, якийсь документ. А замість цього ви пропонуєте голі слова, себто пустий вітер, що в полі віє. А до чого приліпите марку?

— Але ж поки це все зробиться, мене можуть поляки заарештувати.

— То нас не обходить. Маєте подати прохання, а в ньому написати, як називаєтесь, коли родились, якої віри, якої національности, яке ваше відношення до військової служби, в яких цілях вибираєтесь закордон і на як довго.

Директор мав сухе обличчя, тонкі губи, без найменшої ознаки крови, і робив враження великого знавця пашпортового діла. І тим власне наганяв страх. Наші міністерства мали добрих фахівців, і всякі негідники цілком даремно брешуть, що були недосвідчені люди. Дай Боже кожній державі таких спеціялістів.

Ще того самого дня я написав прохання, прибив гербову марку на 25 карбованців і подав. За цією маркою була велика біганина. Ніхто не знав, де її дістати, а деякі казали, що це чиста контрреволюція. Але я мусів був виконати цю формальність і марку таки знайшов. Та найбільші труднощі були з питаннями: 1. З якою метою я їду закордон і 2. На який час.

Я радився людей. Вони здебільшого дивилися на мене широкими очима і видко було, що сумніваються в моїм розумі. Деякі казали просто:

— Утік від большевиків, щоб рятувати своє життя.

I. Світ

Велике Свято в УПЦеркві в Ню Йорку

15-го травня припали в Ню Йорку великі урочистості освячення престолу, іконостасу та всієї церкви св. Володимира при 160-170 В. 82 вул., що рішенням Собору цієї митрополії стала катедрою, і на її чолі обрано Архиєпископа Мстислава.

14-го травня ввечері відбулася в церкві Всенічна, яку відправив Владика Володимир з Дітройту в асисті 6 священиків та протодіякона М. Рибачука. Співав хор під керівництвом проф. В. Завітневича. У вівтарі перебував Митрополит Іоан Теодорович.

На неділю, 15 травня, був установлений окремий порядок, згідно з правилами православної церкви, який почався зустрічею архипастирів Української Православної Церкви в Америці Митрополита Іоана Теодоровича, Архиєпископів Володимира та Мстислава. Владик зустрічали 19 священиків та два протодіякони. Потім почався врочистий чин освячення престолу, іконостасу та церкви. Спів священиків і хору підносили молитовний настрій молящихся й викликали хвилююче почування радости цілої парафії, що придбала таку гарну та простору церкву.

О 11-ій годині почалася Архиєрейська Служба Божа, яку правили Владики та 32 священики. Під час Малого Виходу Митрополит Іоан нагородив митрою о. прот. Гр. Пипюка та о. В. Олійника з Йонгставну, Огайо, наперсним хрестом.

Владика Володимир сказав змістовну проповідь про те, що віра в духа — це є життя самарянина й сьогоднішній день в житті парафії св. Володимира є одним з таких виявів віруючих людей.

В кінці Літургії відбулася інтронізація Архиєпископа Мстислава на голову Нюйоркської Катедри св. Володимира, коли Митрополит Іоан підкреслив, що Архиєпископові доручається ця катедра, яку він заслужив своєю працею для скріплення Української Православної Церкви в ЗДА.

Владика Мстислав у відповіді сказав, що 18 літ тому у Києві у тяжкий час для нашого буття він прийняв на себе архиєпископські обов'язки. „Я їх ніс терпеливо, як і ті, пізніше на мене покладені тут в Америці. В останні часи особливо це було тяжко й трудно і сьогодні Ви, Владико Митрополите, кладете на мене ще один обов'язок стати на чоло Катедри св. Володимира, і я беру цей обов'язок і буду його нести, віруючи, що об'єднана церква наша дасть мені сил на це... Церква, яка має коло 500 парафій у вільнім світі".

Сказав також слово привіту Архиєпископ Володимир, а опісля Владика Мстислав звернувся до настоятеля Катедри о. протопресвітера Л. Веселовського і дякував йому за співпрацю та висловив надію, що разом у праці для добра церкви всі православні будуть єдині духом й чином.

О 2-ій год. по пол. в залі Катедри відбувся бенкет, на якому було 320 осіб. Серед почесних гостей були Митрополит Іоан, Архиєпископи Мстислав та Володимир і численні священики, президент Української Нар. Республіки в екзилі д-р Ст. Витвицький, представники організацій та парафіяни й гості.

Святочні промови почав голова Святочного Комітету Гнат Марчак, який дякував Сестрицтву парафії за працю над прикрашуванням храму й урядженню всього для цього дня. Він також вказав на віддану працю парохіян, які своїм трудом дали можливість довести плян урядження Катедри до такого славного кінця.

Катедра св. Володимира — це сьогодні чи не найвеличавіша украін. православна церква в Америці. Парафію засновано в Ню Йорку восени 1926 р. Вона придбала тоді будівлю при 14 вулиці, яка й була храмом та центром церковного життя на протязі довгих років.

В 1924 р. прибув до Америки Владика Іоан Теодорович. Церква св. Володимира жила мрією, щоб придбати свій храм, і в 1958 р. це здійснилося коштом 280,000 долярів. Є сама церква, прибудований дім для потреб парафії, велика заля та інші приміщення внизу і два доми для інших цілей. Кошти перебудови мешкань забрали чимало засобів, але сьогодні мається храм в греко - романськім стилі. Церква відділюється від вівтаря іконостасом, який є поставлений під великим луком висотою до 50 стіп.

Іконостас збудувала фірма П. Марка за проєктом П. Холодного, який виконав малювання образів у старім византійськім стилі. Різьблення для іконостасу зробив проф. С. Литвиненко, а загальне керівництво перебудовою було в руках арх. І. Жуковського.

Церква має чудові два павуки, один більший є придбання парафії, а другий є пожертва І. Бачинського, престіл виконала фірма П. Марка.

Парафія переживала велике духове піднесення, і так приймала гостей на бенкеті. Отець настоятель митрат Л. Веселовський звернувся до присутнього президента УНР в екзилі д-ра Ст. Витвицького і просив його до слова.

Д-р С. Витвицький підкреслив, що це рідкісне свято в нашім житті, є виявом наших почувань, нашого духа і віри, могутньої віри до життя і остаточної перемоги, в яку він так глибоко вірить. — Потім виступали з промовами проф. Мартос, о. митрат Веселовський та інші. — Вкінці промовив Митрополит Іоан Теодорович.

Владика казав: „Ми не знаємо, як довго буде український нарід в московській неволі, але ми всі є діти нашої батьківщини, мрією яких є українська держава. В ній наша рідна церква буде відроджена, і хоч доля послала нам тяжкі іспити, ми їх перенесемо і доживемо до щасливих часів".

Конференція духівництва УПЦеркви в Ню Йорку

У понеділок і вівторок 16 та 17 травня в мешканнях катедри св. Володимира в Ню Йорку, при 82 вул. Вест відбулася конференція духівництва Української Православної Церкви в ЗДА, в якій прийняли участь три ієрархи та 82 священики.

Конференція відкрилася 16. травня під проводом первоєрарха УПЦ в ЗДА Митрополита Іоана Теодоровича. Її відкрив Архиєпископ Мстислав, голова консисторії й катедри. Він попросив до слова Митрополита Іоана, який говорив на тему „Пресвята Євхаристія — джерелом нашої духовної сили".

Другим промовцем був о. прот. М. Федорович, який виголосив доповідь на тему „Христове священство та його вірність й обов'язки".

Виступив з привітом Владикам та духівництву прот. Молчанівський, вітаючи присутніх від імени Митрополита Ніканора в Европі, якого репрезентантом він був на з'їзді проводу УПЦеркви в Канаді. Прот. Молчанівський є адміністратором УПЦ в Великобританії. Він подав інформації про стан та життя УПЦ в Европі. З докладом виступив о. прот. А. Селепина про пастирську працю на американським континенті, її трудноці та умовини. Наприкінці вітав Конференцію президент Української Православної Ліґи п. Богдан Гринчишин й представник фонду катедри українознавства на амер. університеті п. Ст. Хемич.

17. травня конференція почала працю докладом Архиєпископа Мстислава про стан, розвій та проблеми УПЦ в юрисдикції Митрополита Іоана Теодоровича, звертаючи особливу вагу на працю Ліґи Молоді і на проблему нових кадрів духівництва. Цікаві були дані про стан української православної церкви трьох митрополій у світі, об'єднаних молитовно для спільної праці для українського народу на чужині. Ця церковна одиниця обіймає десять єпископів, понад 350 священиків на американськім та ін. континентах. Він подав також дані про активну, живу видавничу діяльність УПЦ в ЗДА під проводом Владики Іоана. Вийшли книжки та інша література, присвячена науковим, релігійним питанням популярного змісту. Порушив він також справу будови церкви - пам'ятника в Бавнд Бруку, друга стадія конструкція якої розпічнеться в найближчих тижнях.

Митрополит Іоан Теодорович подав звіт про конференцію єпископату й проводів трьох Митрополій, що недавно відбулася у Вінніпеґу, в Канаді. Виступали з обширними докладами фінансового та організаційного й іншого характеру члени консисторії УПЦ.

Відбулися виміни думок та дискусія, в якій прийняли участь присутні члени конференції. Під час обговорення справ будови храму - пам'ятника в Бавнд Бруку та плянів щодо її фінансування, священики для прикладу своїм вірним деклярували $8,190 на цю релігійно - національну ціль.

Були ухвалені окремі резолюції по різним питанням.

Окремо дискутувалася справа Православної Ліґи, яка, по словам Владики Мстислава, була найцікавіша з цілої конференції, бо це справа молоді, майбутнього цієї Церкви та української спільноти на цім континенті. Ця Ліґа за десять літ свого існування зробила велику працю для церкви і народу.

Проф. В. Завітневич, голова дирекції Богословсько - Наковного Інституту, дав звіт про стан видання Служебника в українській мові для цієї Церкви. Видання затяглося з незалежних від редакції причин.

Під кінець конференції виступив з прощальним словом, перед від'їздом до Англії, прот. Молчанівський, підкреслюючи гостинність на американській та канадійській землях.

Зібране духівництво зложило Дар Любови Архиєпископ. Мстиславові з нагоди його інтронізації на голову Катедри св. Володимира. Владика деклярував цей дар на будову храму - пам'ятника в Бавнд Бруку.

Присутні вислухали увечері заключне слово Митрополита Іоана Теодоровича, якому сповнилося 36 років перебування на чолі УПЦеркви в ЗДА.

І ця конференція духівництва УПЦ в ЗДА і конференція єпископату у Вінніпеґу в Канаді, що недавно відбулася, показали значні досягнення в розвиткові цієї Церкви та відкрили нові обрії для її діяльности. Розбудова Церкви поширюється успішно, нові храми постали, нові парафії засновано, і відчинення ще нових в районах, де їх ще немає, могло б бути прискорене, якби були кадри нового священства. Ця остання проблема є трудна не тільки для УПЦ, але є вона у всіх християнських церквах.

І. Світ

У Вашингтоні нараджуються команданти Південно-східнього азійського бльоку

Вашинґтон. — Від середи 25 ц. м. радитимуть військові команданти вісьмох країн Південно-східнього азійського оборонного бльоку, званого коротко СЕАТО. Належить туди ЗДА, Англія, Франція, Австралія, філіппіни, Нова Зеляндія, Пакістан і Сіям. Наради відкриє секретар оборони Томас Гейтс, а провадитиме їх адмірал Гарр Фелт, командант американської фльоти на Тихому океані. Інші названі країни будуть також заступлені адміралами, маршалами й генералами. Предметом нарад буде небезпека нової комуністичної аґресії на Далекому Сході та в південній Азії, оборонні спроможності країн бльоку СЕАТО та боротьба проти підривної комуністичної діяльности. У зв'язку з загальним загостренням міжнародної ситуації після розбиття Паризької конференції, гостро актуальним стає питання, чи комуністичний Китай не розпічне тепер якоїсь нової воєнної авантури. До цього часу — за загальним переконанням — Совєти стримували Пейпінґський уряд в його войовничих замірах, щоб не псувати „співіснувальні" перспективи між країнами НАТО і Москвою. Коли тепер змінилась совєтська політика, то найближчим наслідком такого звороту може бути власне новий комуно-китайський наступ. На цю небезпеку вказує шалена нацьвувальна пропаґанда, що її повів комунокитайський уряд із аранжуванням масових демонстрацій проти „американських воєнних аґресорів". За найбільш загрожені пункти на Сході вважають Формозьку протоку та малу південно-азійську державку Ляос, проти якої звернені найгостріші пропаґандивні атаки китайських і північно-в'єтнамських комуністів.

КРОВ У КАЗАХСТАНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дені там товари зорганізовано між собою поділили. Дещо пізніше, довідавшись, що з Караганди приїхав директор заводу, вони кинулися до будинку адміністрації, здемолювали в ньому всі бюра, а самого директора викинули у вікно з четвертого поверху.

Десь опівдні блискавкою поширилась чутка, що з Караганди зближається військовий відділ. На закруті дороги, що веде з того міста до робітничого селища, щось із п'ять сотень робітників влаштували засідку. Коли три вантажні авта з вояками над'їхали до місця засідки, робітники їх спинили, вояків роззброїли, а авта поперекидали і спалили.

Уночі проти понеділка з Алма-Ати, Балхаша та Акмолінська в район заворушень перекинуто літаками реґулярні військові частини, які оточили робітниче селище. Повстанці забарикадувалися в будинку торговельного складу і з здобутих напередодні автоматів відкрили вогонь. На це їм відповіли вогнем з кулеметів і ґранатометів. Лікар місцевої лікарні розповідав, що того дня по обіді забито щонайменше 90 хлопців, а сотні ранених доставлені до лікарні.

Партійне керівництво пробувало це вгамувати повстання з помічча умовлянь, обіцянок дарувати повстанцям їхні „провини", стягнуло навіть з Темір-Тау та Караганди „робітничі дружини", що мали б приборкати повстанців шляхом переговорів. Але нічого з того не вийшло.

Увечері військо кинулося в наступ. Бій тривав недовго, бо сили воюючих сторін були неспівмірні. Ще тут і там спалахнули пожежі — то робітники підпалювали свої бараки, ще вибухло кілька ручних ґранат — і на тому скінчилось. Невідомо, чи успіли зродитися в тому бунті якісь політичні гасла. Відомо лише з совєтської преси про зміни на керівних партійних становищах, зокрема про усунення першого секретаря ЦК компартії Казахстану, про чистку партійного і урядового апарату в цілій тій „республіці". Відомо ще, що харчування робітників на „соціялістичних новобудовах" Казахстану дещо покращало, що з Москви підкинули туди дещо товарів, що почали будувати робітничі гуртожитки. І це все. „Так було і так буде", — може сказати Хрущов, затираючи руки. Але напевно не думають і не хочуть думати так „маси", серед яких назрівають революційні настрої.

Про новий „Ленський розстріл", про „малий Будапешт" мусить знати цілий світ. І це є наш обов'язок, — обов'язок української еміґрації подбати, щоб кров українських юнаків, яка пролилася в пустині Казахстану, не засохла безслідно.

В. С-ко

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНЦІВ В ЗДА І В КАНАДІ

Громадяни і Громадянки!

В серпні ц. р. відбудеться в Стокгольмі, у Швеції, черговий, XI Міжнародний конґрес історичної науки. На ньому зберуться історики цілого світу, щоб показати досягнення історичної науки своїх націй.

Але на конґресі не буде окремої делеґації істориків України. Натомість до Стокгольму вибирається велика одноціла делеґація совєтських істориків, які забезпечили собі аж 13 доповідей, що в них вони будуть представляти світові історичну науку Совєтського Союзу як історію одної нації.

В таких умовинах завдання репрезентувати на конґресі вільну і правдиву українську історичну науку та протиставлятися фальсифікаціям російських великодержавних історіографів, мусять взяти на себе українські історики у вільному світі.

Щоб здійснити це завдання, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка постановило вислати на XI Міжнародний конґрес історичної науки в Стокгольмі окрему делеґацію українських істориків з Америки і Европи. Досі зголосили свою участь такі українські історики: о. Атанасій Великий ЧСВВ, д-р Богдан Кентржинський, д-р Іван Лисяк-Рудницький, д-р В. Василь Маркусь, д-р Теодор Мацьків, проф. Олександер Оглоблин, д-р Ярослав Пеленський і проф. Микола Чубатий. Крім того, завдяки заходам українських істориків з Америки, вдалося вже забезпечити на програмі Славістичної Комісії конґресу дві доповіді, присвячені історії України, а саме, доповідь проф. М. Чубатого п. н. „Київська Русь та початок трьох східньо-слов'янських націй", та доповідь проф. О. Оглоблина п. н. „Друга українська держава 17-го і 18-го сторіччя". Водночас намічено плян праці делеґації українських істориків на конґресі, зокрема надрукування чужими мовами згаданих двох доповідей та інших історичних студій українських істориків, влаштування виставки публікованих у вільному світі історичних праць про Україну, тощо.

Для виконання цього пляну зокрема, щоб покрити кошти дороги і побуту у Стокгольмі та для друку історичного збірника потрібні великі фонди, що ними не диспонує Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, і тому воно рішило організувати допомогу українського громадянства. Щоб провести в життя цю акцію Управа НТШ заініціювала утворення окремого Громадського Комітету та запропонувала йому діяти спільно з Управою НТШ та Проводом Історично - Філософічної Секції НТШ.

Тому ми, нижче підписані, звертаємось цим шляхом до українських установ, організацій та товариств, до Вас усіх, українські Громадяни, що живете в ЗДА і в Канаді, з гарячим проханням негайно підтримати справу, за яку взялись українські історики у вільному світі. Українська громада зобов'язана не допустити до того, щоб на такому видатному форумі як міжнародна зустріч істориків українська історична наука не була репрезентована, або щоб її іменем говорили московські фальсифікатори. Тому ми кличемо Вас: Негайними пожертвами поможіть вислати делеґацію українських істориків на Стокгольмський конґрес.

Чеки і моні ордери просимо виставляти на: "Self-Reliance" for Shevchenko Scientific Society (Histor. Congress) та висилати на адресу „Самопомочі" в Ню Йорку, де є відкрите окреме конто "Self-Reliance", 98 Second Ave., New York 3, N.Y. Адреса скарбника Громадського Комітету: R. Rohoza — Histor. Congress c/o Ukr. Institute of America, 2 East 79 Street, New York, N.Y. виставляти на ....

Ню Йорк, в травні 1960.

Громадський Комітет: д-р Мирослав Сіменович — голова, д-р Богдан Макарушка (Українське Лікарське Товариство) — заступник голови, д-р Мирослав Прокоп (Дослідне і Видавниче Об'єднання „Пролог") — секретар, інж. Роман Рогожа (Товариств Українських Інженерів) — скарбник, д-р Володимир Копач (Об'єднання Американсько - Українських Ветеринарних Лікарів) — член.

За Управу НТШ: проф. Володимир Калина, заступник голови НТШ в ЗДА,

За Дирекцію Історично-Філософічної Секції НТШ: Матвій Стахів, керівник праці І. Ф. Секції в ЗДА.

П. С. Досі на цілі конґресу задеклярували датки такі установи: Український Конґресовий Комітет — $1,000, Г. У. „Провидіння" — $200, Українське Лікарське Товариство — $100, Товариство Українських Інженерів — $100.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149 2-га Ав.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 27-го травня ц. р. відбудеться в залі Клюбу Чайний Вечір при легкій музиці на гай-фіделіті. Початок о годині 8-ій веч.

Чому я люблю бандуру?

Повищий запит мистецького керівника Капелі Бандуристок Петра Потапенка, яким він зачав своє „слово" на прийнятті після концерту 10 квітня в Дітройті, насторожив присутніх, а молодих бандуристок поготів, бо мало хто з нас цікавився цим питанням.

Українець - патріот відповідав би тим, що це наш народний інструмент, широко відомий від кількох століть.

Але чому з кожним днем зустрічаємо більше любителів цього інструменту між іншими народами? Чому на концерти бандуристів чи бандуристок приходять не тільки мистці - музики та критики, а й звичайні чужомовні любителі співу й музики? На ці питання легко було знайти відповідь у слові дійсного любителя бандури Петра Потапенка.

Бувши студентом консерваторії, учнем Верьовки, він дістав призначення учителя жіночої капелі бандуристок при сов. армії, яку, між іншим, створив бандурист Палатай, але швидко був усунений, як „нєблагонадьожний". — Іграєте на етом інструмєнте? — запитав його начальник капелі.

— Так, — відповів Потапенко.

— А де ви вчилися?

— В консерваторії.

— А ви совєтська людина?

Звичайно, що Потапенко відповів і на це питання стверджуючо не так, може з боязні перед владою, як з любови до бандури й можливости не розлучуватися з нею.

— А чому ви вивчаєте бандуру? — запитав начальник.

— А для чого ви маєте цілий ансамбль? — уникнув Потапенко прямої відповіді.

— Да, хороший інструмент... — почав після мовчанки начальник: — Тільки, як слухаєш його, чути думи Шевченка, і пахне Петлюра.

Так, полюбив би і „старший брат" бандуру, якби не нагадувала вона думами кобзарів наших гірке й героїчне минуле наше, якби не нагадувала Жовтих Вод, Конотопу, Полтави, Мазепи, Шевченка, Петлюри й інших масштабів нашої боротьби за незалежність. Дійсно, полюбив би бандуру кожний із наших наїздників, якби вона не була бандурою: чудовим музичним інструментом, під звуки якого героїчне минуле наше й туга за— ним переливається золотим струмком з серця співця в серця поневоленого народу.

Ось кілька інших прикладів зі „слова" Потапенка.

1944 року у Відні капелю бандуристів примусили були виступити на бенкеті в німецькому офіцерському клюбі. 22 наших бандуристів засліплені „юберменші" зустріли на сцені свистами невдоволення. Дехто вийшов геть, решту один з інтеліґентних офіцерів якось втихомирив. Три пісні послухали мовчки, четверту вже оплескували і з захопленням слухали решту концерту. Крім останньої точки, щось з Моцарта, все було для них новим. Мови пісень вони не розуміли, а що ж їх зацікавило? Чар бандури.

У Швайцарії 67-річний німець підійшов до бандуристів і з захопленням оглядав бандуру та розпитував про неї. Він признався, що його донька грає на 12-ти інструментах, але жалів, що не знав раніше про культурно - мелодійну, оперово - арійну бандуру з таким гарним акордом. З таким зацікавленням говорили з бандуристами в Скрентоні, Па., кілька професорів, які вивчають культуру народів. Їх, між іншим, дивувало, чому в Росії не грають на бандурі.

Маруся Бек, голова міської ради Дітройту в своїй промові до присутніх перед початком концерту сказала — Я не бачила і не чула бандури аж до приїзду до Америки бандуриста Ємця. Від того часу я так полюбила її, що не втрачала найменшої нагоди почути знову. Ви мусите бути гордими, — звернулася вона до дівчат - бандуристок, що тримаєте в своїх руках такий чудовий інструмент.

І 10-го квітня концерт відбувся успішно, хоч громада Дітройту не популяризувала своєю величиною, бо не було навіть тисячі присутніх.

Всі позиції програми були виконані добре, навіть найновіші речі, як „Зірвалася хуртовина" — муз. В. Витвицького, „Суліко" — грузинська нар. пісня, „Контра спем сперо" — на слова Лесі Українки та інші. Найкраще були виконані „Ходила я по садочку", „Амеріка ди бютіфул" — аранж. П. Потапенка, „Ой, ніхто ж там не бував", „Сонце гріє" та вище перелічені новіші речі. Успіх цей треба завдячувати милим голосам солісток В. Биковець, Г. Бабій, М. Білик та добрим альтам. Склад капелі добрий і можна покладати надію на цю мистецьку одиницю в майбутньому.

В своєму привітанні, ніби відгукуючися на висловлення Потапенком жаль, що бандури належно не оцінили і не спопуляризували, та що провід еміґрації не використовує повністю мистців - музиків, проф. Сарамага звернув увагу на те, що самодіяльна творчість щораз більше заступає професіоналістів і це не є злом.

Редактор „Українського Народного Слова" Вол. Мазур на цьому ж прийнятті запросив капелю до Питсбурґу, Па., і пообіцяв придбати бандуру для дівчат в дарунок, бо не всі ще вони її мають.

Ів. Халява

В РАДІ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

годня. З уваги на те, що весь вашингтонський дипломатичний корпус і всі представництва держав - членів ОН взяли ін корпоре участь в засіданні, не лише були обмежені карти вступу для посторонніх, але і не всі акредитовані при ОН журналісти одержали білети вступу. Було багато голосних протестів, стиск і навіть гострі слова.

Після вступних формальностей, які перевів голова Ради Безпеки, представник Цейлону Клод Кореа, слово забрав міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико. В годинній промові він повторив відомі вже совєтські оскарження проти ЗДА, при чому твердив, що на Паризькій конференції през. Айзенгавер мав заявити, що ЗДА готові припинити полети розвідувальних літаків до січня 1961 р., залишаючи собі після тієї дати вільну руку щодо дальших полетів. Здраматизувавши полет літака як „нечувану в мирний час аґресію" і заявивши, що подібні полети тривають вже від 1956 р., Ґромико говорив при „перфідію ЗДА", порівнюючи її з такою ж японців, які вислали були, напередодні атаки на Перл Гарбор, комісію на мирні переговори до Вашинґтону і в тойже час заатакували ЗДА. Після такої поведінки — питався Ґромико — чи ж можна ще вірити урядові ЗДА? Назвавши абсурдом вимогу ЗДА мати інформації про мілітарні улаштування СССР, він зауважив, що „того роду бандитська імперіялістична політика" може призвести до того, що її жертвою впадуть слабі держави Африки, Азії і Латинської Америки. З черги Ґромико заатакував держави, які відступають ЗДА свої території для баз називаючи, ці держави спільниками злочину.

При кінці своєї промови, Ґромико вніс проєкт резолюції, який звучить: Рада Безпеки, передискутувавши справу аґресивного акту американського летунства проти Совєтського Союзу... і ствердивши, що такі акції творять загрозу для світового мира, засуджує вторгнення американського літака на територію іншої держави як акт аґресії і вимагає від уряду ЗДА вжити заходів для припинення того роду акцій і для запобіження їх повторенню".

Відповідь амбасадора Г. К. Ладжа, що її очікувано з великою напругою, була коротка й базувалась на паризькій заяві президента Айзенгавера про припинення полетів. В цей спосіб — твердив Ладж — „справа стала безпредметна". Назвавши смішним совєтські перебільшування про те, що один одномоторовий, неозброєний літак міг би становити акт аґресії, Ладж заявив, що ЗДА могли б спрезентувати Совєтам трохи довший реєстр їхньої шпигунської діяльности в ЗДА. Для прикладу він прочитав список викритих совєтських шпигунів з такими прізвищами: Амозов Ігор Александрович, командир, Півнев Леонід Єґорович, пполк., Бубчіков Іван Аліксандрович, полк., Крилов Юрій Павлович, майор, Курочкін Микола Іванович, Молев Василій Михалович, Ковальов Александер Петрович, Мартинов Максим Григорович, полк. Петров Віктор Іванович, Гладков Борис Федорович, капітан, Кирилюк Вадим А. Пояснивши, що Кирилюка прилапано на горячому докладно в тойже самий час, коли Хрущов промовляв перед пленумом ОН і пропонував роззброєння, Ладж згадав ще випадки з Фуксом, Ґузенком, Петровим і Ґубічевим, як теж справу полк. Рудольфа Івановича Абля в Ню Йорку. В дальшому виводі американський представник вказав на причину, яка змушує ЗДА і всі народи вільного світу оборонятись перед можливою совєтською аґресією. Щоб запобігти такій аґресії, ЗДА пропонували ще в 1955 р. „плян відкритого повітряного простору". Рівночасно він подав до відома, що у відповідний час ЗДА знову запропонують на форумі ОН відповідний плян. При кінці своєї промови Ладж заявив, що ЗДА були і остаються готові до розмов про світове відпруження і відхилення небезпеки війни.

Промови Ґромика і Ладжа вичерпали перший день нарад Ради Безпеки. Промова Ґромика залишила враження, що Совєти думають використати інцидент для пропаґандивних цілей і що якесь драматичне потягнення з їх боку, скажім вихід з Ради Безпеки на випадок прийняття якоїсь осудливої резолюції, не передбачається. Зновже виступ Ладжа був оцінений як поміркований і такий, який ще не використав всіх можливих реєстрів совєтських злочинів і ломань міжнародного права в останніх роках. Ладж тільки натяком вказав на аґресію Москви в Кореї і придушення угорського повстання, не згадав цілої серії насильств, яких допустились Совєти над поневоленими неросійськими народами і тільки загально говорив про підривну роботу совєтської аґентури у вільному світі.

Вже після того, як офіційно закінчилось засідання Ради Безпеки, представники Арґентини, Цейлону, Тунізії і Еквадору внесли на руки предсідника Ради Безпеки проєкт резолюції, вдержаний в загальниках і який апелює до всіх чотирьох потуг негайно приступити до розмов над злагідненням міжнародного напруження. Запитаний про коментар до цього проєкту співробітник Ладжа відмовився від коментування, подібно як це теж зробили представники совєтської аґенції ТАСС. Згідно із загальною опінією, яка панувала в кулюарах ОН вже після закриття сесії, є вигляди на те, що резолюція запропонована чотирьома згаданими державами може бути прийнята. В цьому випадку справа була б полагоджена відносно спокійно. Чи прийде до такого полагодження покаже завтрішня сесія на якій виступають зголошені до слова Франція, Англія і Арґентина. Говориться теж, що до голосу зголоситься теж Польща, яка, як відомо, ділить з Туреччиною місце в Раді Безпеки і на підставі жеребу засідає в цьому році в Раді.

● Бен Махмуд, поміркований мусульманський діяч в Альжирі, який зголосив свою кандидатуру в містечку Мостаґанем у західньому Альжирі в недалеких окружних виборах, згинув в минулий четвер з рук альжирських націоналістів. Винуватці втекли.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ВІЛКС БЕРРІ, Па. — Управа Б-ва св. о. Миколая, Відд. 99, повідомляє всіх своїх членів, що з причини смерти довголітнього секретаря Відділу, бл. п. Петра Германа, Збори вібудуться в неділю, 29-го травня 1960 р., в парафіяльній залі, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на ці Збори з огляду на звіт Контрольної Комісії та вибір нового секретаря. — Т. Г. Шпур предс.

● РОЗШУКИ ●

Марія Данчевська пошукує рідного брата, ІВАНА ДАНЧЕВСЬКОГО, який правдоподібно перебував в Англії.

Василь Кульчак пошукує СТЕФАНА КОГУТА, який разом працював з Іваном Данчевським в Hostel Sibsan, Wandsford Peterbonogh, England — походять зі с. Надітичі, пов. Стрий, Зах. Україна. Хто знав би про їх долю, прошу писати на адресу:
Maria DANCZEWSKA
1440 S. 12th Street
Omaha, Nebr., USA
Заграничні часописи прошу про передрук.

Посмертні Згадки

Еміль БАГНІП, — довголітній член Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133 в Нюарку, Н. Дж., помер 12-го травня 1960 року, на 75-му році життя. Покійний народ. 1885 р., в селі Стара Сіль, пов. Старий Самбір. Полишив у смутку дружину Антоніну, 2 замужні доньки: Катерину Романишин і Анну Ґут та 4 внуків. Похорон відбувся 16-го травня 1960 р., із похоронного заведення Литвин і Литвин до української кат. церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre в Нюарку. — Вічна Йому Пам'ять!
І. Андрійчин, секр.

Антін РОМАНЧУК, — член 117 Відд. УНС в Ню Йорку, упокоївся в Бозі, 21-го травня 1960 р., з причини удару серця, на 61-му році життя. Похорон відбудеться в середу 25-го травня 1960 р., в год. 10 ранку, з церкви св. Юрія в Ню Йорку, на цвинтар Оливна Гора. Покійний полишив у глибокому смутку дружину та тещу. — В. П. П.!
Управа Т-ва

Марія ЗАПОТОЦЬКА, — довголітня членкиня 76 Від. Українського Народного Союзу в Нюарку, Н. Дж., померла дня 26-го квітня 1960 р. Покійна полишила 3 замужні доньки. Похорон відбувся 29 квітня 1960 р., з пох. заведення Литвин і Литвин, до української кат. церкви, при Мортон вул. в Нюарку, а опісля на цвинтар Ґейтс оф Гевен. — Вічна Їй Пам'ять!
Подав В. Салабун, секр.

Українці в змаганнях Міжнародної Футбольної Ліґи

В середу 25 травня починається сезон Міжнародної Футбольної Ліґи розгривками її першої дивізії. В першій дивізії грають представники Німеччини, Англії, Шотляндії, Ірляндії, Франції та Америки. В американській команді з назвою Ню Йорк Амерікенс гратимуть чотири змагуни Тризуба: Ілай, Нога, Рач і Кравець. Змагання заплановані на середи, четверги та суботи кожного тижня, у вечірніх годинах, тому гратимуть їх при Польо Ґравндс і Стадіоні Рузвелта при штучному світлі. Календарець змагань Міжнародної Ліґи на наступний тиждень подає наступні зустрічі першої дивізії:

25 травня (середа), година 8.30 веч.: Баєрн (Німеччина — Кілмарнок (Шотляндія), на грищі Польо Ґравндс.

26 травня (четвер), година 8.30 веч.: Ню Йорк Амерікенс — Ґленаван (Ірляндія), на грищі Рузвелт Стадіону.

28 травня (субота), година 8.30 веч.: Бирнлі (Англія) — Баєрн (Німеччина), на грищі Польо Ґравндс.

30 травня (понеділок), год. 2.30 по пол.: Ґленаван (Ірляндія) — Кілмарнок (Шотляндія), на грищі Рузвелт Стадіону.

Це одинокі змагання в цій дивізії при денному світлі.

Відбиванковий турнір УСЦАК

На доручення Української Спортової Централі Америки й Канади — УАСК „Львів" організує 4-го червня в Клівленді турнір відбиванки, який має виказати українського чемпіона північно - американського континенту. В турнірі візьмуть участь по дві найсильніші команди жінок і чоловіків із СУАСТ — Північ, Схід і Канади. Змагання переводитимуть системою „мінус два". Переможна команда жінок одержить мандрівну чашу д-ра Городиловського, чоловіків — мандрівну чашу українського банку в Клівленді „Де Парма Сейвінґ Ко.". Початок змагань в суботу 4-го червня о год. 10-ій рано в залі „Естабрук Рекрейшен Сентер" при Фултон Ровд і Мемфіс Евню. В той день для змагунів турніру й симпатиків клюбу відбудеться забава з танцями в залі католицької парохіяльної площі на Пармі, де атракцією вечора буде вибір „Міс Львів". Зголошення учасників турніру прохається присилати до дня 1-го червня на адресу клюбу: 2255 Вест 14-та вул., Клівленд 13, Огайо.
МС

ТАРЗАН, ч. 4459. В тунелі.

Тарзан змусив замовчати одного вартового, але інший таємно втік, щоб заалярмувати своїх!

Тим часом мавполюд вернувся до своїх людей. — Все безпечно, — шепнув він.

Сміливо ввійшли вояовники до тунелю... Несвідомі того, що злобні комахолюди заалярмовані і вже підготували засідку!